

V Bruseli 25. februára 2019
(OR. en)

6635/19

SOC 111
EMPL 78
ECOFIN 192
EDUC 79

POZNÁMKA

Od: Predsedníctvo
Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Predmet: Návrh záverov Rady o ročnom prieskume rastu a spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2019

1. Predsedníctvo vypracovalo pripojený návrh záverov Rady o ročnom prieskume rastu a spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2019.
2. Pracovnej skupine pre sociálne otázky boli tieto závery predložené 14. februára 2019.
3. Výbor sa vyzýva, aby pripojený návrh záverov zaslal Rade EPSCO na prijatie 15. marca 2019.

Návrh záverov Rady o ročnom prieskume rastu a spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2019

KONŠTATUJÚC, ŽE:

1. V ročnom prieskume rastu (RPR) na rok 2019, ktorý vypracovala Komisia, sa stanovujú tieto politické priority pre rast a zamestnanosť v EÚ a jej členských štátoch na rok 2019: uskutočňovanie vysokokvalitných investícií, zameranie reformného úsilia na rast produktivity, inkluzívnosť a kvalitu inštitúcií, ako aj zabezpečenie makroekonomickej stability a zdravých verejných financií.
2. EÚ naďalej zaznamenáva hospodársky rast a rekordnú zamestnanosť, zatiaľ to však neprináša rovnaký prospech všetkým občanom a krajinám. V súčasnej hospodárskej situácii sa ešte len začalo zvrátenie nárastu nerovnosti. Hoci je EÚ pri súčasnom trende na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľa stratégie Európa 2020, ktorým je 75 % miera zamestnanosti, dosiahnutie cieľa vymaniť 20 miliónov ľudí z ohrozenia chudobou a sociálnym vylúčením je aj napriek zlepšeniam stále veľmi vzdialené.
3. Miera nezamestnanosti v EÚ dosahovala v novembri 2018 6,7 % (a v eurozóne 7,9 %). V treťom štvrtroku 2018 bolo v EÚ zamestnaných 239,3 milióna osôb, čo je o 15 miliónov viac než najnižšia úroveň dosiahnutá v čase krízy. Účasť žien na trhu práce stále stúpa a miera zamestnanosti starších pracovníkov zaznamenala v minulom roku najväčší rast. Miera nezamestnanosti a ekonomickej nečinnosti však v niektorých krajinách zostáva naďalej veľmi vysoká, najmä medzi mladými a nízkokvalifikovanými ľuďmi.
4. Podiel ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnych vylúčením sa v roku 2017 podstatne znížil. Keďže sa oproti predchádzajúcemu roku dostalo z chudoby alebo sociálneho vylúčenia viac ako päť miliónov ľudí, je ich celkový počet v súčasnosti nižší ako pred krízou v roku 2008. Tento celkový trend však maskuje pretrvávajúce rozdiely medzi členskými štátmi, keďže niektoré krajiny zaznamenávajú v porovnaní s rokom 2008 vyšší podiel ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením. Ohrozenie chudobou alebo sociálnym vylúčením zostáva problematické najmä v prípade detí, osôb so zdravotným postihnutím a ľudí s migrantským pôvodom. Príjmová nerovnosť, ktorá po prvýkrát od začiatku krízy mierne klesla, zostáva vyššia ako pred krízou.

5. Vykonávanie reforiem je v rámci EÚ naďalej nerovnomerné a hospodárska situácia, ktorá je ešte stále relatívne priaznivá, je príležitosťou na prijímanie štrukturálnych reforiem s cieľom zvýšiť odolnosť hospodárstva. V záujme podpory vzostupnej konvergencie na trhu práce, sociálnych podmienok a životnej úrovne by prioritou malo byť vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv na úrovni Únie a na úrovni členských štátov, a to s náležitým zohľadnením príslušných právomocí.
6. Stratégia Európa 2020 slúži ako dlhodobý strategický rámec na usmernenie tvorby politík v rámci európskeho semestra a usmernení pre politiky zamestnanosti. Blíži sa koniec obdobia, na ktoré sa stratégia Európa 2020 vzťahuje, a náležitá pozornosť by sa mala venovať vypracovaniu následného rámca.

ZDÔRAZŇUJÚC, ŽE:

7. Výsledkom pokračujúceho hospodárskeho rastu je lepšia situácia na trhu práce a k vytváraniu pracovných miest dochádza za výrazného tempa. Počet odpracovaných hodín však naďalej rastie podstatne pomalšie ako celková zamestnanosť. Rast reálnej mzdy v roku 2017 vo viacerých členských štátoch naďalej zaostával za produktivitou a zostáva pod úrovňou, ktorá by sa vzhľadom na pozitívny vývoj na trhu práce a hospodársku výkonnosť dala očakávať. Obnovil sa až v roku 2018. Miera chudoby zamestnaných osôb zostáva naďalej vysoká a segmentácia trhu práce je vo viacerých členských štátoch stále výzvou. Je naďalej dôležité zameriavať sa na kvalitu aj kvantitu pracovných miest, a to najmä v kontexte potenciálneho vplyvu nových technológií, globalizácie a nových foriem práce na pracovnom trhu.
8. V záujme zabezpečenia inkluzívneho trhu práce a využitia potenciálu rýchlych technologických zmien zostávajú kľúčovými politickými prioritami naďalej rekvalifikácia a zvyšovanie úrovne zručností. Pracovníci s nízkou kvalifikáciou sú viac ohrození rizikom straty pracovného miesta: je čoraz naliehavejšie, aby sa politiky zameriavali na zlepšenie príležitostí na rozvíjanie zručností pre tých, ktorí majú obmedzený prístup k odbornej príprave alebo k nej prístup nemajú, alebo majú obmedzené možnosti odbornej prípravy mimo práce, s cieľom zabezpečiť, aby mohli využívať výhody plynúce z technologických zmien. V rámci politík by sa mal naďalej riešiť nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, a to najmä v sektoroch, ktoré budú týmito novými trendmi najpravdepodobnejšie ovplyvnené. Veľké obavy vyvoláva pretrvávajúca výrazná korelácia medzi slabými výsledkami v oblasti vzdelávania a nízkym sociálno-ekonomickým postavením, ako aj výsledkami na trhu práce.

9. Na trhu práce by sa mal plne využiť potenciál skupín, ktoré sú na ňom v súčasnosti nedostatočne zastúpené. Mala by sa posilniť integrácia ľudí s migrantským pôvodom, ľudí s nízkou kvalifikáciou, mladých ľudí a osôb so zdravotným postihnutím. Demografickú výzvu by pomohli riešiť stratégie aktívneho starnutia, ktoré by starším pracovníkom umožňovali zostať dlhšie na trhu práce. Širším prístupom k cenovo dostupným a kvalitným službám starostlivosti o deti a službám dlhodobej starostlivosti, ako aj vhodnými politikami zameranými na rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, by sa zabezpečilo viac príležitostí pre ženy a mužov, aby nastúpili do zamestnania alebo v ňom zotrvali, a znížilo by sa riziko chudoby a sociálneho vylúčenia medzi deťmi a ľuďmi v zraniteľných situáciách. Členské štáty vyvíjajú úsilie s cieľom zlepšiť poskytovanie služieb starostlivosti, aj keď naďalej pretrvávajú výrazné rozdiely. Vykonal sa mnoho reforiem verejných služieb zamestnanosti (VSZ), v dôsledku čoho sa poskytovanie služieb v mnohých krajinách zlepšilo. Medzi jednotlivými krajinami aj v rámci nich však naďalej pretrvávajú značné rozdiely v kapacite VSZ. Stále existuje priestor na zlepšenie pokrytia, účinnosti a koordinácie so sociálnymi službami, ako aj na zlepšenie účinnosti a udržateľnosti mnohých aktívnych politík trhu práce.
10. Priaznivá hospodárska situácia a vývoj na trhu práce sa premietli do výrazného zlepšenia sociálnej situácie. Existujú však náznaky, že v inkuzívnosti rastu sú nedostatky, keďže príjmy domácností rastú v porovnaní s HDP pomalšie. Hĺbka chudoby, ktorá sa meria prostredníctvom medzery chudoby, sa vo viacerých členských štátoch zhoršuje. Meraný vplyv sociálnych transferov na znižovanie chudoby v niektorých členských štátoch naďalej klesá.

11. Sociálne investície a preventívne prístupy posilňujú kapacity jednotlivcov aktívne sa podieľať na chode spoločnosti a hospodárstva a sú kľúčové pre inkluzívnosť rastu. Najmä vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve sú účinnou sociálnou investíciou na riešenie nerovnosti a výziev, ktorým čelia znevýhodnené deti. Zvýšená účinnosť preventívnych opatrení a lepší prístup k nim, ako aj kvalitná liečebná zdravotná starostlivosť, sú tiež kľúčovými predpokladmi pre zdravú a aktívnu populáciu, a teda prispievajú k lepším sociálnym podmienkam a hospodárskej prosperite. Iné služby, ako je vzdelávanie, odborná príprava a bývanie, sú popri primeranej podpore príjmu a podpore (opätovnej) integrácie do trhu práce v prípade osôb, ktoré môžu pracovať, nevyhnutné na zabezpečenie rovnakých príležitostí pre všetkých a na posilnenie sociálnej súdržnosti. Ďalšími opatreniami v oblasti úpravy daní a primeranosti dávok sa môže prispieť k inkluzívnosti rastu a zmierniť chudoba.
12. Členské štáty naďalej prijímajú opatrenia s cieľom reagovať na demografické zmeny a zvyšujúcu sa strednú dĺžku života. Riešenie vplyvu starnúcej európskej populácie si vyžaduje nepretržité úsilie na zabezpečenie primeranosti a udržateľnosti dôchodkových systémov, zameranie na kvalitné služby a investície do nich (predovšetkým s cieľom zabezpečiť prístup k zdravotnej a dlhodobej starostlivosti), ako aj zlepšenie politík zameraných na prevenciu, rehabilitáciu a nezávislý spôsob života.
13. Vznik nových foriem práce a zvyšujúci sa počet prechodov počas pracovného života si vyžadujú zabezpečenie prístupu k sociálnej ochrane pre všetkých pracovníkov vrátane neštandardných pracovníkov, ako aj pre samostatne zárobkovo činné osoby, pričom je potrebné zohľadniť štrukturálne rozdiely v systémoch sociálnej ochrany medzi členskými štátmi. Na riešenie nových foriem práce a budúcich výziev v oblasti zamestnanosti je potrebná inovácia a adaptácia systémov sociálnej ochrany.
14. Dobre fungujúci sociálny dialóg je naďalej kľúčovým prvkom európskeho sociálneho trhového hospodárstva, hoci miera zapojenia sa členských štátov sa výrazne líši. Zapojením sociálnych partnerov do prípravy reforiem sa môže zlepšiť ich navrhovanie a vykonávanie, zvýšiť zodpovednosť občanov a v konečnom dôsledku to môže viesť k lepším sociálno-ekonomickým výsledkom. Malo by sa zväziť, ako zabezpečiť, aby sociálni partneri mali dostatočnú kapacitu na to, aby sa zúčastňovali na diskusii o smerovaní. Pri zabezpečovaní účinného navrhovania a vykonávania reforiem by dôležitú úlohu zohrávalo aj zapojenie organizácií občianskej spoločnosti.

15. Je potrebné zvážiť nový komplexný strategický rámec na usmerňovanie tvorby politík po tom, ako uplynie platnosť stratégie Európa 2020. Takýto strategický rámec by mal obsahovať nepretržité dôrazné zameranie na sociálnu oblasť a oblasť zamestnanosti v spojení s inými relevantnými oblasťami politiky. Okrem toho by mal byť v súlade s Európskom pilierom sociálnych práv a cieľmi OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja.
16. Do tohto strategického rámca by mali byť začlenené poznatky získané z využívania cieľov stratégie Európa 2020 a z monitorovania takejto stratégie. Vykonávanie budúcej stratégie by malo vychádzať z procesov európskeho semestra, ktoré sa v uplynulých rokoch vytvorili. V tejto súvislosti je vítaná práca, ktorá už vo Výbore pre zamestnanosť a Výbore pre sociálnu ochranu prebieha s cieľom zhodnotiť skúsenosti so stratégiou Európa 2020 a ktorá bude slúžiť ako podklad pre budúce rokovania.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY:

- aby vo svojich národných programoch reforiem zohľadňovali priority ročného prieskumu rastu a spoločnej správy o zamestnanosti a vykonávali Európsky pilier sociálnych práv na úrovni Únie a členských štátov, a to s náležitým ohľadom na svoje príslušné právomoci,
- aby vykonali odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2018,
- aby zintenzívnili úsilie o dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020,
- aby pri usmerňovaní svojho úsilia o dosiahnutie konvergencie využívali sociálny prehľad, monitor výsledkov v oblasti zamestnanosti a monitor výsledkov v oblasti sociálnej ochrany,
- aby vypracovali spoločnú víziu týkajúcu sa otázky novej stratégie, ktorá bude nasledovať po stratégii Európa 2020, a to najmä pokiaľ ide o súvisiace aspekty týkajúce sa zamestnanosti a sociálnej oblasti.

VYZÝVA KOMISIU:

- aby zabezpečila, že otázky zamestnanosti a sociálne otázky a ich vplyvy sa náležite zohľadnia pri posúdení politik členských štátov,
- aby zohľadnila výsledky stratégie Európa 2020 s cieľom usmerniť úvahy o možných budúcich strategických rámcoch.

VYZÝVA VÝBOR PRE ZAMESTNANOSŤ A VÝBOR PRE SOCIÁLNU OCHRANU:

- aby posúdili pokrok, ktorý sa dosiahol pri dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020, ako aj nástroje využívané na vykonávanie a monitorovanie stratégie Európa 2020, a to s cieľom podať Rade záverečnú správu o stratégii Európa 2020 a poskytnúť základ pre pozíciu Rady k budúcemu strategickému rámcu,
- aby pokračovali v práci na viacstrannom a tematickom dohľade a referenčnom porovnávaní, ako aj v monitorovaní situácie v oblasti zamestnanosti a sociálnej situácie v členských štátoch prostredníctvom sociálneho prehľadu, monitoru výsledkov v oblasti zamestnanosti a monitoru výsledkov v oblasti sociálnej ochrany s cieľom poskytnúť Rade základňu dôkazov pre rokovania v rámci procesu európskeho semestra,
- aby úzko spolupracovali s inými poradnými výbormi a stranami, najmä Hospodárskym a finančným výborom, Výborom pre hospodársku politiku, výborom pre vzdelávanie, pracovnou skupinou pre verejné zdravie na úrovni vysokých úradníkov a európskou sieťou verejných služieb zamestnanosti, čím sa zabezpečí vyvážené zohľadnenie hospodárskych a sociálnych otázok a otázok zamestnanosti v rámci európskeho semestra,
- aby pokračovali v úzkej spolupráci s európskymi sociálnymi partnermi a občianskou spoločnosťou s cieľom podporiť účinný sociálny a občiansky dialóg na úrovni EÚ aj na úrovni jednotlivých členských štátov.